

UCHWAŁA NR XLI/353/2021
RADY MIEJSKIEJ W BODZENTYNIE
z dnia 26 marca 2021 r.

**w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2026**

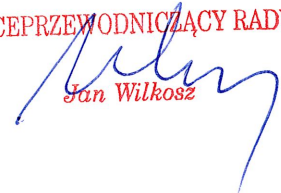
Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 713 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 218 z późn. zm.) Rada Miejska w Bodzentynie uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2026, w brzmieniu stanowiącym załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Bodzentyn.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego.

WICEPRZEWODNICZĄCY RADY

Jan Wilkosz

Uzasadnienie

do Uchwały Rady Miejskiej w Bodzentynie w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2026.

Przyjęcie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2026 jest zgodny z Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 218 z późn. zm.), który nakłada na gminę obowiązek tworzenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Rozpowszechnienie zjawiska przemocy w rodzinie oraz skutki społeczne, wynikające z pozostawienia ofiar w sytuacji przemocy przez wiele lat są wyzwaniem dla służb niosących pomoc ofiarom przemocy. Przedstawiony program zakłada systemowe, kompleksowe i długofalowe działania na rzecz ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie. Zakłada tworzenie zintegrowanego systemu przeciwdziałania przemocy, opartego na współpracy służb, instytucji i organizacji pozarządowych.

Program określa kierunki działań, wskazuje zadania pomocowe kierowane do rodzin, w których występuje przemoc, ponadto proponuje działania, zwiększające kompetencje osób udzielających pomocy.

Realizacja zadań zawartych w programie pozwoli na systemowe podejście do problemu przemocy domowej oraz zwiększenie skuteczności dotychczasowych działań kierowanych do rodzin, w których przemoc występuje.

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr XLI/353/2021
Rady Miejskiej w Bodzentynie
z dnia 26 marca 2021 r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA
2021– 2026**

Bodzentyn 2021

Spis treści

1	WSTĘP	3
2	DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE BODZENTYN W ODNIESIENIU DO DANYCH OGÓLNOPOLSKICH.....	5
2.1	Charakterystyka Gminy Bodzentyn.....	6
2.2	Analiza danych statystycznych dotyczących problemu przemocy w Gminie Bodzentyn w odniesieniu do danych ogólnopolskich w latach 2017-2020.	8
2.3	Wnioski dotyczące diagnozy problemu przemocy w rodzinie.	16
2.4	Lista lokalnych zasobów instytucjonalnych – podmioty przewidziane do realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.....	17
2.5	Lista zasobów ludzkich przewidzianych do realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.....	19
3	ZAŁOŻENIA GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE	19
3.1	Zasady działania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.....	19
3.2	Adresaci Programu:	19
3.3	Cel strategiczny programu:.....	20
3.4	Cele szczegółowe.....	20
3.5	Wskaźniki:	22
4	DZIAŁANIA I ADRESACI PROGRAMU	23
5	ZAŁOŻENIA PROGRAMU	23
6	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	23
7	PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU	24
8	MONITORING I EWALUACJA GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE	24

1 WSTĘP

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2021-2026 stanowi realizację ustawowego obowiązku wynikającego z art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020r. poz.218 z późn. zm.) , zgodnie, z którym do zadań własnych gminy należy opracowywanie i realizacja programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Głównym celem programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Gminie. Program określa kompleksowe działania skierowane zarówno na profilaktykę przeciwdziałania przemocy, jak również na ochronę osób doznających przemocy i edukację sprawców stosujących przemoc. Istotnym elementem programu jest wprowadzanie w życie działań mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie, a z drugiej strony zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, a także upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom dotkniętym przemocą, jak i stosującym przemoc w rodzinie.

W literaturze specjalistycznej istnieje wiele definicji przemocy w rodzinie; psychologowie zwracają uwagę przede wszystkim na cztery aspekty, stanowiące istotę przemocy, mianowicie: celowość sprawcy (intencja), rodzaj zachowania (naruszenie dóbr osobistych i praw ofiary), asymetrię sił oraz spowodowanie szkody.¹Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie definiuje przemoc w rodzinie jako „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób – członków rodziny (w rozumieniu art. 115 § 11 *Kodeksu karnego*),, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”²

Specjaliści rozróżniają następujące rodzaje przemocy:

1. Fizyczną – jej istotą jest naruszenie nietykalności fizycznej polegające na zachowaniach intencjonalnych prowadzących do uszkodzenia ciała lub niosących takie ryzyko, np. popychanie, szarpanie, ciągnięcie, szturchanie, klepanie, klapsy, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, kopanie, bicie ręką, pięścią, uderzenie w twarz- tzw. "policzek", przypalanie papierosem, duszenie, krępowanie ruchów, itp.;
2. Psychiczną – polega na naruszeniu godności osobistej. Osoba stosująca przemoc psychiczną wykorzystuje groźby, poniżanie, obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, nieliczenie się z uczuciami, krzyczenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, krzywdzenie zwierząt, czytanie osobistej korespondencji, ujawnianie tajemnic, sekretów,

¹Por. Danuta Rode , *Psychologiczne i relacyjne wyznaczniki przemocy domowej. Charakterystyka sprawców*, Wydawnictwo Suprema Lex, Kraków 2018

² Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, tj.Dz.U. z 2020r., poz. 218 z późn.zm.

wyśmiewanie, lekceważenie, itp. Celem nadrzędnym tego rodzaju zachowań jest sprawowanie kontroli nad ofiarą;

3. Seksualną – to działanie naruszenie sfery intymnej drugiego człowieka. Polega na zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu. Do najczęstszych zachowań przemocowych w tej sferze należą: wymuszanie pozycia, obmacywanie, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, itp.;
4. Ekonomiczną – jej istotę stanowi naruszenie własności drugiej osoby. Wiąże się z celowym niszczeniem dóbr materialnych, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. Do najbardziej rozpowszechnionych działań w ramach przemocy ekonomicznej należą: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek "na wspólne konto", sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, itp.;
5. Zaniechanie – polega na niezaspokajaniu podstawowych potrzeb emocjonalnych, fizycznych i materialnych, np. niedawaniu środków na utrzymanie, pozbawianiu jedzenia, ubrania, schronienia, braku pomocy w chorobie, nieudzieleniu pomocy, uniemożliwianiu dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, toalety, itp.

Jednym z istotnych i długofalowych celów polityki społecznej państwa jest tworzenie warunków do prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań niepożądanych, w tym między innymi przemocy domowej. Badania nad kondycją życia rodzinnego w Polsce oraz obserwacja życia społecznego wskazują jednoznacznie, że nadal istnieje duża bariera w zgłaszaniu odpowiednim służbom istnienia problemu przemocy zarówno przez ofiary, jak i świadków. Głównym powodem jest zastraszenie osób dotkniętych agresją, poczucie wstydu i bezradności oraz złudna nadzieja, że zachowania przemocowe już więcej się nie powtórzą. Z dostępnych danych wynika, że najbardziej narażone na przemoc są kobiety, dzieci w wieku do lat 13, następnie osoby starsze i niepełnosprawne, rzadziej natomiast występuje zjawisko przemocy kobiet w stosunku do mężczyzn. Zjawisko przemocy w rodzinie, ze względu na swoją złożoność, zasługuje na miano problemu interdyscyplinarnego i wymaga międzysektorowej ciągłej współpracy wielu instytucji i organizacji pośrednio lub bezpośrednio związanych z problematyką przemocy w rodzinie.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie realizowany będzie w szczególności w oparciu o następujące akty prawne:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (Dz. U. z 1997r.

Nr 78 poz. 483 z późn. zm.);

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020r., poz. 218 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. – Kodeks Karny (tj. Dz. U. z 2020r., poz. 1444 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. – Kodeks Postępowania Karnego (t.j. Dz. U. z 2020r., poz. 30z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020r., poz. 1359);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020r., poz. 1876 z późn. zm);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020r., poz. 821z późn. zm);
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019r., poz. 2277z późn. zm);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020r., poz. 2050);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. 2011r. Nr 209 poz. 1245).

Postanowienia zawarte w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochronie Ofiar Przemocy w Rodzinie są spójne z najważniejszymi krajowymi i lokalnymi dokumentami podejmującymi problem przemocy w rodzinie tj.:

1. Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020;
2. Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017- 2022;
3. Powiatowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2018-2022;
4. Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2021.

2 DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE BODZENTYN W ODNIESIENIU DO DANYCH OGÓLNOPOLSKICH

Diagnozę problemu sporządzono na podstawie danych zastanych, a także w oparciu o dane statystyczne pozyskane od wymienionych poniżej podmiotów:

- Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Komendy Głównej Policji oraz Komendy Miejskiej Policji,
- Powiatowego Urzędu Pracy w Kielcach,
- Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bodzentynie.

2.1 Charakterystyka Gminy Bodzentyn

Rysunek 1. Położenie gminy na tle powiatu kieleckiego

Źródło. Raport o stanie Gminy Bodzentyn za 2019 rok.

Gmina Bodzentyn jest to gmina miejsko-wiejska, położona w północnej części powiatu kieleckiego w województwie świętokrzyskim. Od północy graniczy z gminą Wąchock, od północno-zachodu z gminą Suchedniów, od zachodu z gminami Masłów i Łączna, od południa z gminami Bieliny i Górno, od wschodu z gminami Pawłów i Nowa Słupia.

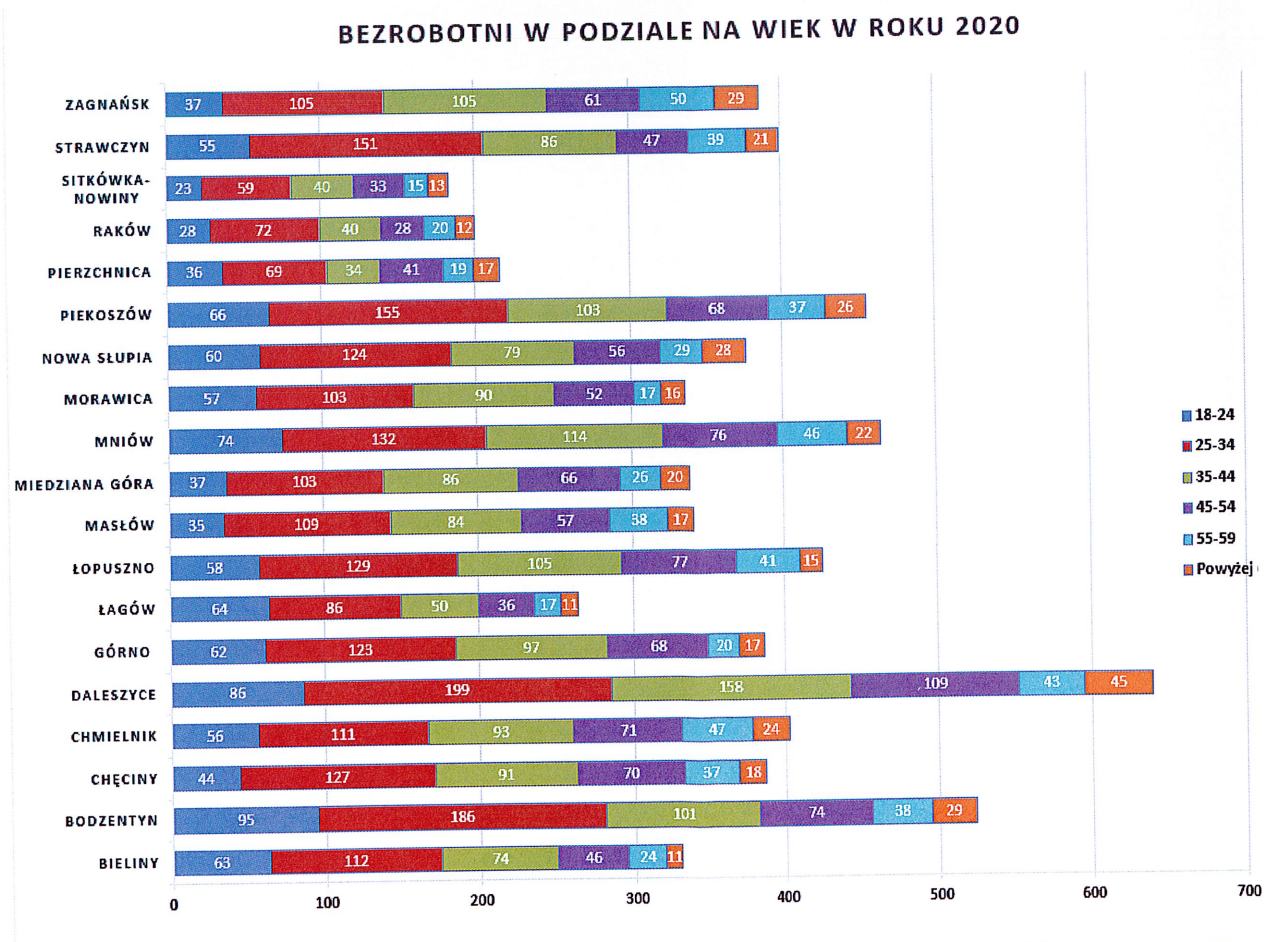
Na koniec 2019 roku powierzchnia obszaru gminy ogółem wynosiła 15 975 ha (w tym: Miasto Bodzentyn –865 ha, obszar wiejski –15 110 ha), a liczba ludności, według prowadzonego przez gminę rejestru mieszkańców, wynosiła 11 515 osób, w roku 2020 liczba ludności zmniejszyła się do 11 453 osób. Liczba mieszkańców Gminy Bodzentyn stanowi zaledwie 5,45 % ludności powiatu kieleckiego.

Tabela 1. Ludność powiatu kieleckiego w 2019 roku z podziałem na gminy

Gmina	Ludność	% ogółu	Gmina	Ludność	% ogółu
Bieliny	10299	4,89%	Mniów	9346	4,44%
Bodzentyn	11515	5,45%	Morawica	16756	7,96%
Chęciny	15111	7,18%	Nowa Słupia	9471	4,50%
Chmielnik	11264	5,35%	Piekoszów	16345	7,76%
Daleszyce	15865	7,53%	Pierzchnica	4641	2,20%
Górno	14559	6,91%	Raków	5595	2,66%
Łągów	6880	3,27%	Sitkówka-Nowiny	7910	3,66%
Łopuszno	8984	4,27%	Strawczyn	10874	5,16%
Masłów	11063	5,25%	Zagnańsk	12684	6,02%
Miedziana Góra	11632	5,52%	RAZEM	210794	100,00%

Źródło. BDL GUS oraz Raport o Stanie Gminy Bodzentyn za 2019 rok

WYKRES 1: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kielcach

W 2020 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kielcach były zarejestrowane 523 osoby bezrobotne, będące mieszkańcami gminy Bodzentyn. W grupie osób bezrobotnych znalazło się 382 osób w wieku do 18-44 roku życia, a 169 osób pozostawało bez pracy powyżej 24 miesiące. Bezrobocie to również ważna przyczyna udzielania pomocy mieszkańcom Gminy Bodzentyn przez Ośrodek Pomocy

Społecznej. W roku 2020 z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Bodzentynie korzystało:

- 136 rodzin dotkniętych bezrobociem,
- 120 rodzin dotkniętych ubóstwem,
- 130 z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby
- 102 z powodu niepełnosprawności
- 41 rodzin dotkniętych problemem alkoholizmu,
- 19 rodzin niepełnych, 6 rodzin wielodzietnych,

Ogółem udzielono pomocy 341 rodzinom³

2.2 Analiza danych statystycznych dotyczących problemu przemocy w Gminie Bodzentyn na tle danych ogólnopolskich w latach 2018-2020.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w zobowiązuje samorządy do zapobiegania przemocy w rodzinie i nakłada zadania mające na celu przede wszystkim udzielanie skutecznej i profesjonalnej pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie, jak również prowadzenie oddziaływań skierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie. Ustawa, nakłada także na gminy obowiązek tworzenia zespołów interdyscyplinarnych do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie, które realizują działania w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”, mającą na celu udzielenie pomocy i wsparcia rodzinom uwikłanym w problem przemocy.⁴

Podstawowym zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest realizacja działań określonych w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie, a także integrowanie i koordynowanie działań podmiotów działających na rzecz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zadania te są wykonywane w szczególności przez:

- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- dokonywanie diagnozy problemu przemocy w rodzinie,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym.

Członkowie zespołu interdyscyplinarnego oraz grup roboczych wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych. Zespół interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze, których celem i zadaniem jest rozwiązywanie problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. W skład grup roboczych obligatoryjnie wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, kuratorzy sądowi, przedstawiciele organizacji pozarządowych, specjaliści w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

³ Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bodzentynie – sprawozdanie dla Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

⁴Por. <https://www.mpips.gov.pl/przeciwdzialanie-przemocy-w-rodzinie>

Zadania grup roboczych to w szczególności:

opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,

- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Tabela 2. Podsumowanie pracy Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2017-2020

Rok	2017	2018	2019	2020
Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	4	4	4	5
Liczba rodzin wobec których prowadzono procedurę NK	120	122	129	133
Liczba posiedzeń Grup Roboczych	29	38	140	54

W Tabeli 2 przedstawiono dane dotyczące pracy Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zgodnie z art. 9a ust. 7 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, spotkania Zespołu odbywają się nie rzadziej niż raz na trzy miesiące. Obowiązek wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta”, w sytuacji powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny, spoczywa na przedstawicielach: policji, jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, oświaty, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych i ochrony zdrowia. W praktyce przeciwdziałania przemocy od wielu lat promowane jest podejście interdyscyplinarne jako forma współpracy między służbami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” przewiduje ścisłą współpracę służb realizujących zadania dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Jej celem jest zapobieganie dalszemu stosowaniu przemocy w rodzinie oraz zrealizowanie indywidualnego planu pomocy. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

Analiza problemu przemocy na terenie Gminy Bodzentyn została oparta o sprawozdawczość Zespołu Interdyscyplinarnego i Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Komendy Głównej Policji oraz Komendy Miejskiej Policji w Kielcach.

Skala przemocy jest trudna do oszacowania, ponieważ stereotypy obyczajowe, często funkcjonujące w środowisku lokalnym czynią przemoc wobec kobiet ze strony partnerów nadal akceptowaną formą podporządkowania i przestrzegania wyznaczonych społecznie ról.

W 2019 roku w toku prac nad przygotowaniem Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych zapytano mieszkańców o zjawisko przemocy domowej. Wyniki wskazują, że 15% respondentów ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają przemocy w rodzinie, a aż 51% ma ku temu podejrzenia.

Łącznie 77% badanych zgodziło się ze stwierdzeniem, że alkohol stanowi jedną z głównych przyczyn przemocy domowej.

Tabela 3 Dane statystyczne dotyczące wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” przez poszczególne służby

Służby wszczynające procedurę „Niebieskie Karty”	Gmina Bodzentyn				Dane Ogólnopolskie			
	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
Pomoc Społeczna	8	12	10	14	13667	11177	12083	bd
Policja	62	56	63	64	75662	73153	74313	bd
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	0	6	4081	3927	2813	bd
Służba Zdrowia	0	0	1	0	713	623	658	bd
Oświata	0	0	0	0	4184	4431	4849	bd
Razem	70	68	74	84	98307	93311	94716	72601

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Bodzentynie, Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

=

Z danych ogólnopolskich wynika, że na przestrzeni ostatnich lat instytucją, która najczęściej uruchamiała procedurę „Niebieskie Karty” była Policja (78,45%), na drugim miejscu procedurę uruchamiali przedstawiciele pomocy społecznej (12,75 %). Do sporadycznych przypadków należało uruchomienie procedury przez pracowników ochrony zdrowia (0,69%). Dokonując porównania danych ogólnopolskich i danych pochodzących z Gminy Bodzentyn, potwierdza się, że najczęściej procedurę „Niebieskie Karty” wszczyna Policja, następnie Ośrodki Pomocy Społecznej, zaś najmniej pracownicy ochrony zdrowia i oświaty. Dane te sugerują, że są to instytucje, które niewątpliwie wymagają dalszego szkolenia i zdobywania wiedzy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Z danych statystycznych gromadzonych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wynika, że w latach 2017-2019 nie obserwuje się stałej tendencji rosnącej, w przeciwieństwie do obserwowanego wzrostu na terenie Gminy Bodzentyn. Ze zgromadzonych danych wynika, że w 2020r. nastąpił wzrost liczby wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w rodzinie w odniesieniu do 2019r. o 13,5 % .

Przyczyny należy upatrywać w zwiększającej się świadomości społeczeństwa, coraz większej wrażliwości społecznej. Często zaniepokojone środowisko lokalne zgłasza, szczególnie do Ośrodka Pomocy Społecznej sytuacje, które wydają się być niepokojącymi i nigdy nie pozostają bez rozpoznania, szczególnie gdy zgłoszenia dotyczą zaniedbań dzieci lub osób starszych. Może to wskazywać także na zwiększenie świadomości poszczególnych służb i uznania procedury za odpowiednie narzędzie pracy, jednocześnie dane mogą wskazywać na nadmierne wykorzystywanie procedury przez osoby zgłaszające, że są osobami dotkniętymi przemocą, jako „narzędzie” np. w sprawach rozwodowych.

Z badań Ośrodka Badania Opinii Publicznej (2019r.), „Przemoc i konflikty w domu” wynika, że kobiety częściej niż mężczyźni przyznają, że zdarzyło im się uderzyć partnera (12% wobec 5%). Zaznaczyć jednak należy, że ze statystyk policyjnych wynika, że liczba kobiet –ofiar przemocy jest wielokrotnie większa niż mężczyzn, a wśród sprawców z kolei wyraźnie przeważają mężczyźni.

Uwzględniając inne charakterystyki społeczno-demograficzne, zauważyć można, że stosowanie przemocy wobec swoich partnerów/partnerek częściej deklarują badani znajdujący się w trudniejszej sytuacji materialnej, ankietowani z wykształceniem podstawowym.

Z danych ogólnopolskich wynika również, że wśród przyczyn stosowania przemocy w rodzinie możemy wskazać normy społeczne i kulturowe. Przez wieki istniało silne społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy wobec najbliższych, w szczególności kobiet i dzieci. Nadal w wielu środowiskach to zjawisko znajduje odzwierciedlenie w obyczajach – społecznej akceptacji bicia i stosowania kar cielesnych. Polacy w zdecydowanej większości nie akceptują używania przemocy fizycznej w związku, choć stopień przyzwolenia na nią silnie zależy od płci ofiary. Ogromna większość badanych (88%) całkowicie potępia stosowanie przemocy wobec kobiet, choć 8% uważa, że stosowanie jej wobec nich w pewnych okolicznościach może być usprawiedliwione. Jednak kiedy ofiarą jest mąż lub partner, znacznie mniej ankietowanych całkowicie potępia stosowanie przemocy (64%), a więcej niż co czwarty (27%) twierdzi, że w pewnych sytuacjach może być ono usprawiedliwione⁵.

Niestety ciągle jeszcze pokutuje przeświadczenie, że nie trzeba wtrącać się w cudze sprawy. Jak wynika z badań ilościowych, jest to główny powód dlaczego osoby znajdujące w swoim otoczeniu rodziny, w których dochodzi do przemocy nie podejmują w związku z tym żadnych działań. Z raportu „Przemoc w rodzinie. Występowanie i częstotliwość zgłaszania” przygotowanego na zlecenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (dane z 2014 roku) wynika, że tylko dwóch na pięciu świadków przemocy postanowiło zgłosić ją instytucjom lub organizacjom.

Dokonując porównania danych ogólnopolskich z lokalnymi – z terenu Gminy Bodzentyn zauważyć można, że świadkowie przemocy najczęściej powiadamiali Policję i Ośrodki Pomocy Społecznej.

Tabela 4. Liczba osób doznających przemocy, na podstawie wszczętej procedury „Niebieskie Karty”

Rok	2017	2018	2019
Liczba kobiet doznających przemocy	37	46	47
Liczba mężczyzn doznających przemocy	19	9	5
Liczba dzieci doznających przemocy	0	3	2

Źródło: opracowanie własne Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Bodzentynie

Dokonując porównania ogólnopolskich danych dotyczących płci osób doznających przemocy i stosujących przemoc z danymi posiadanymi przez Zespół Interdyscyplinarny w Bodzentynie można wnioskować, że w przeważającej mierze osobami stosującymi przemoc są mężczyźni, a doznającymi przemocy kobiety i dzieci. Analizując dane statystyczne ogólnopolskie

⁵Por. https://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2019/K_048_19

należy stwierdzić, że w 2020r. największą grupę osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie stanowiły kobiety (62 866 osoby), co stanowiło 73,46 % ogółu ofiar przemocy w rodzinie. W dalszej kolejności pozostają osoby małoletnie – 11 787 osób (13,77 % ogółu) oraz mężczyźni – 10 922 osób (12,76 % ogółu). Z powyższych danych wynika, że w 2020 r. dominującą grupą osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie są mężczyźni -90,39 %.Z danych pochodzących z Gminy Bodzentyn, które znajdują odzwierciedlenie w danych ogólnopolskich wynika, że w latach 2017-2019 osobami doznającymi przemocy najczęściej były kobiety.

Osobami, na które należy zwracać szczególną uwagę, podobnie jak na dzieci, są osoby starsze. Borykają się one nie tylko z kłopotami zdrowotnymi, społecznymi i emocjonalnymi, ale także często z przemocą. Człowiek stary to osoba często słabsza, bezbronna i samotna, która staje się najłatwiejszą ofiarą dla swojego oprawcy. Stwierdzono, że przemoc wobec osób starszych staje się co raz częstszym zjawiskiem ze względu na fakt obniżenia pozycji życiowej, dysfunkcji organizmu czy braku siły. W związku z powyższym istnieje potrzeba rozprzestrzeniania informacji na temat zagrożeń związanych z przemocą wobec osób starszych oraz podjęcia działań interwencyjnych, które będą zapobiegały występowaniu niepożądanego zjawiska. Przemoc, jakiej doświadczają osoby starsze jest pojęciem szerokim, nie oznacza tylko przemocy fizycznej i psychicznej, ale również przemoc ekonomiczną (przejawiającą się np. zabieraniem osobie starszej pieniędzy) oraz różnego rodzaju nadużycia i zaniedbania, do jakich dochodzi w niektórych rodzinach, tj. niepodawanie leków, głodzenie, niewpuszczanie do domu.

Przemoc wobec ludzi starszych jest zróżnicowana, przybiera różną postać i przejawia się na różne sposoby:

- przemoc fizyczna: celowe użycie siły fizycznej, której następstwem jest uszkodzenie ciała, ból albo osłabienie,
- przemoc psychiczna: używanie groźby, upokarzania, znęcanie się, przeklinanie i inne werbalne zachowania i/albo inne formy psychicznego okrucieństwa, których rezultatem jest strapienie,
- przemoc finansowa: nielegalne i nieodpowiednie użycie funduszy, własności lub innych zasobów osoby starszej,
- zaniedbania: powtarzająca się deprivacja (powtarzające się pogarszanie) opieki, pomocy, która jest potrzebna człowiekowi starym w ważnych czynnościach dnia codziennego.

Działania służb przeciwdziałających przemocy wobec osób starszych skupiać się powinny przede wszystkim na zwiększaniu świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy wobec osób starszych – zarówno wśród samych seniorów, jak i osób mających częste kontakty z osobami starszymi: pracowników służby zdrowia, opiekunów zawodowych, pracowników socjalnych i Policji. W celu poprawy świadomości całego społeczeństwa wskazane jest przeprowadzić m.in. kampanie edukacyjne i informacyjne.

Analizując dane na terenie gminy Bodzentyn w roku 2018 pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego objęto 16 osób po 60 roku życia, w roku 2019- 75 osób, w roku 2020 – 41 osób.

Przemoc w rodzinie dotyka nie tylko tych, którzy bezpośrednio jej doznają. Dzieci wychowywane w rodzinie, w której jeden z rodziców stosuje przemoc wobec drugiego rodzica, przeżywają wiele negatywnych uczuć: lęk, wstyd, poczucie winy. To sprawia, że często występują u nich zaburzenia emocjonalne i zaburzenia zachowania. Niektóre z nich próbują radzić sobie z negatywnymi uczuciami sięgając po środki uzależniające. Część dzieci, zwłaszcza chłopców, identyfikuje się ze sprawcą i zaczyna się zachowywać agresywnie wobec innych ludzi – zarówno rówieśników, jak i dorosłych. W taki sposób krąg osób pośrednio dotkniętych skutkami przemocy w rodzinie, rozszerza się na osoby obce. Dorośli, którzy jako dzieci doświadczali przemocy w rodzinie, często mają trudności z funkcjonowaniem w roli rodzica, a to sprawia, że ich dzieci mogą mieć problemy. Tak, więc krąg osób pośrednio dotkniętych przemocą, rozszerza się też na następne pokolenia. Nawet, jeśli dziecko nie dozna żadnego obrażenia fizycznego, a jest świadkiem przemocy małżeńskiej, ma to ogromny wpływ na jego psychikę. Badania wykazały, że w zależności od tego, w jakim wieku i przez jak długi okres dziecko było świadkiem przemocy, wywiera to znaczny wpływ na sferę emocjonalną, behawioralną i poznawczą. Od 2002 roku obserwujemy w Polsce stopniowe zmniejszanie się skali zjawiska bicia dzieci, choć jeszcze funkcjonuje pogląd o nieszkodliwości lania, od tego czasu do dzisiaj odsetek dających lanie zmniejszył się o 19 punktów procentowych (z 27% do 8%)⁶.

Ekspertki zauważają, że alkohol często współwystępuje ze zjawiskiem przemocy, ale nie jest jego przyczyną. Z drugiej strony, z perspektywy policji daje się zauważyć, że w okresach świątecznych, gdy ludzie siadają do stołów i częściej spożywają alkohol, to zgłoszeń dotyczących przemocy w rodzinie jest więcej.⁷

Tabela 5 Wnioski kierowane do Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bodzentynie przez Zespół Interdyscyplinarny w sprawie zastosowania leczenia wobec sprawców przemocy

2017	2018	2019	2020
5	4	3	15

Dane Miejsko-Gminnej Komisji ds. rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bodzentynie

Analizując dane ilościowe ogólnopolskie jak i pochodzące z gminy Bodzentyn za lata 2017-2020 dotyczące osób prawdopodobnie stosujących przemoc będąc pod wpływem alkoholu lub nadużywających alkoholu, można zauważyć wzrost liczby tych osób. Z analizy danych statystycznych gromadzonych przez Policję wynika, iż większość osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, działa będąc pod wpływem alkoholu. Osoby te stanowią 58,64 % ogólnej liczby osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc wobec osób bliskich. Z danych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Bodzentyn wynika, że 53 sprawców przemocy w rodzinie to osoby uzależnione od alkoholu.

Z danych ogólnopolskich wynika, że liczba osób oskarżonych, jak i skazanych za czyn

⁶Por. https://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2019/K_048_19

⁷Raport Kantar Polska dla Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, 2019

z art. 207 § 1 k.k. wyraźnie wzrasta, niestety w Gminie Bodzentyn nie zauważamy tendencji rosnącej, czego powodem mogą być różne czynniki hamujące pokrzywdzonych przed ujawnianiem tego typu zdarzeń (strach ofiary przed sprawcą, wstyd przed rodziną, znajomymi, obawa o los dzieci, obawa o sytuację ekonomiczną rodziny itp.).

Tabela 6 Liczba stwierdzonych przestępstw znęcania się nad rodziną na terenie Gminy Bodzentyn

2017	2018	2019	2020
14	11	7	9

Dane statystyczne Komendy Miejskiej Policji w Kielcach

Z danych ogólnopolskich wynika, że osoby z problemem przemocy w rodzinie zdecydowanie najlepiej oceniają lokalne systemy przeciwdziałania przemocy w rodzinie, które okazały się skuteczne. Za najbardziej skuteczną formę działań uznane zostało wsparcie uzyskiwane w trakcie rozmów przedstawicielami poszczególnych służb wchodzących w skład zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych oraz wsparcie psychologiczne i prawne.

Prowadzone dotychczas działania informacyjne – ogólnopolskie i lokalne – spowodowały zmiany świadomości społecznej i z jednej strony – większej gotowości ofiar przemocy do ujawniania takich spraw, a z drugiej – wiążą się z większym profesjonalizmem przedstawicieli służb zobowiązanych do podejmowania interwencji i udzielania pomocy. Należy jednak zaznaczyć, że pomimo większej świadomości społecznej, tylko bardzo zdeterminowane ofiary przemocy decydują się na jej przerwanie i zgłoszenie tego faktu odpowiednim organom.

Oszacowanie zjawiska przemocy jest możliwe między innymi dzięki procedurze Niebieskiej Karty. „Niebieskie Karty” to procedura interwencji wobec przemocy w rodzinie, która składa się z odpowiedniej dokumentacji i sposobu postępowania w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia występowania przemocy. Podejmowanie interwencji w środowisku w oparciu o procedurę Niebieskiej Karty nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.

Głównym celem „Niebieskich Kart” jest rozpoznawanie przemocy i usprawnienie pomocy oferowanej przez przedstawicieli różnych służb w środowisku lokalnym, ale też tworzenie warunków do systemowego, interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną. Podstawą skuteczności procedury i oferowanej pomocy jest współpraca przedstawicieli różnych służb na rzecz osób doznających i stosujących przemoc w rodzinie.

Tabela 7 Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową

Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową				
	2017	2018	2019	2020
Liczba interwencji dotyczących przemocy w rodzinie	65	68	74	83
Liczba ofiar przemocy w rodzinie	56	58	54	66
Kobiety	37	46	47	45
Mężczyźni	19	9	5	8

Dzieci	0	3	2	3
Liczba sprawców przemocy ogółem, w tym:	54	58	54	49
Kobiety	6	9	2	9
Mężczyźni	48	49	52	40
Dzieci	0	0	0	0
Domowej pod wpływem alkoholu ogółem, w tym	30	38	33	22
Kobiety	2	0	0	0
Mężczyźni	28	38	33	22
Dzieci	0	0	0	0

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Bodzentynie

Zjawisko przemocy w rodzinie wymaga, podejmowania szczególnych działań wspierających i profilaktycznych. Działania te muszą być skierowane do osób bezpośrednio dotkniętych problemem przemocy w rodzinie, a także do ogółu mieszkańców gminy Bodzentyn. Podobnie jak w latach ubiegłych, działalność profilaktyczna, a także diagnostyczna i interwencyjna realizowane były w ramach działalności Ośrodka Pomocy Społecznej, Punktu Konsultacyjnego, a także Zespołu Interdyscyplinarnego i działających w jego ramach Grup Roboczych. Oferta obejmuje pomoc psychologiczno-pedagogiczną, prawną i socjalną, skierowaną zarówno do osób doznających przemocy, stosujących przemoc oraz świadków przemocy. Lokalny system wsparcia dla rodzin z problemem przemocy w gminie Bodzentyn dotyczy, zatem głównie trzech obszarów:

- pomocy psychologicznej obejmującej wsparcie emocjonalne i okazanie zrozumienia, wskazanie miejsc schronienia, indywidualne rozmowy z psychologiem,
- pomocy materialnej i socjalnej,
- edukacji i interwencji prawnej polegającej na pomocy w przygotowaniu pism procesowych czy wskazaniu możliwych działań prawnych.

Prowadzący zajęcia w Punkcie Konsultacyjnym w Bodzentynie oraz w Punkcie Konsultacyjnym w Starej Wsi specjaliści, dzięki swemu wieloletniemu doświadczeniu udzielają pomocy osobom i rodzinom wychodząc naprzeciw problemom przemocy, często związanym z nadużywaniem alkoholu przez osobę stosującą przemoc.

Celem podejmowanych działań jest przede wszystkim uświadamianie negatywnych konsekwencji dotychczasowego postępowania. Pomimo podejmowanych interwencji niewiele osób stosujących przemoc zgłasza się do Programu Edukacyjno-Korekcyjnego dla Osób Stosujących Przemoc realizowanego w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach.

Osoby i rodziny z terenu Gminy Bodzentyn mogą w Punkcie Konsultacyjnym dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, skorzystać z oferty wsparcia specjalistów –psychologa i prawnika.

Tabela 8 Liczba osób korzystających z poradnictwa

		Liczba osób korzystających			
		2017	2018	2019	2020
Punkt Konsultacyjny dla osób doświadczających przemocy w rodzinie	Poradnictwo psychologiczne	30	18	7	19
	Poradnictwo prawne	4	8	10	9

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bodzentynie

Mieszkańcy Gminy Bodzentyn w sytuacjach bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia, doznający przemocy mają możliwość skorzystania z pomocy Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Kielcach. Placówka realizuje swoje zadania poprzez obejmowanie wsparciem specjalistycznym (pomoc psychologiczna, poradnictwo socjalne, pedagogiczne, prawne w zakresie rodzinno- opiekuńczym oraz przestępstw przeciwko rodzinie), a także poprzez udzielanie schronienia ofiarom przemocy domowej i innym osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej.

Podejmowane na terenie Gminy Bodzentyn działania z pewnością już zmieniły podejście wielu osób do problemu przemocy, jednak nadal konieczne są działania zmierzające do skutecznego przeciwdziałania zjawisku zarówno w zakresie rozpoznawania, zapobiegania, jak i efektywnego radzenia sobie z nią i jej skutkami.

2.3 Wnioski dotyczące diagnozy problemu przemocy w rodzinie.

W związku z przeprowadzoną diagnozą w obszarze problematyki przemocy w rodzinie oraz odnosząc się do opinii zespołu tworzącego dokument należy wziąć pod uwagę następujące kwestie:

- konieczność prowadzenia akcji/ kampanii społecznych informujących o możliwości uzyskania wsparcia, a tym samym zwiększenie świadomości na temat przemocy w rodzinie wśród mieszkańców,
- podnoszenie kompetencji osób działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- konieczność dalszego usprawniania współpracy pomiędzy instytucjami działającymi w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- prowadzenie działań profilaktycznych poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą,
- zapewnienie szerszej i natychmiastowej specjalistycznej oferty pomocy osobom doznającym przemocy,
- zapewnienie spotkań superwizyjnych specjalistom zaangażowanym bezpośrednio w pracę grup roboczych.

2.4 Lista lokalnych zasobów instytucjonalnych – podmioty przewidziane do realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar w Rodzinie wraz z obszarami ich działania przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 9. Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie wraz z obszarami ich działania.

Zasoby instytucjonalne	Obszar działania
Ośrodek Pomocy Społecznej	<ul style="list-style-type: none"> • Wczesna diagnoza, • poradnictwo, • promocja i realizacja procedury „Niebieskie Karty”, • udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego, • wydawanie ulotek edukacyjno- informacyjnych, • organizowanie pomocy psychologicznej dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, • prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych, • udział w ogólnopolskich kampaniach społecznych związanych profilaktyką przemocy i uzależnień.
Program Edukacyjno-Korekcyjny dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie realizowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach	<ul style="list-style-type: none"> • konsultacje indywidualne, • spotkania grupowe.
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	<ul style="list-style-type: none"> • realizacja działań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.
Świetlice środowiskowo-socjoterapeutyczne	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych, • promowanie aktywnych form spędzania czasu wolnego, • prowadzenie działalności profilaktycznej jako alternatywy dla zachowań destrukcyjnych, • rozwój zainteresowań indywidualnych poprzez zaangażowanie dzieci i młodzież w działania twórcze i kreatywne.

Szkoły	<ul style="list-style-type: none"> • wczesna diagnoza, • realizacja procedury „Niebieskie Karty”, • realizacja projektów profilaktycznych podejmujących problematykę przemocy, • udział w kampaniach edukacyjno- informacyjnych.
Przedszkola	<ul style="list-style-type: none"> • wczesna diagnoza, • działania profilaktyczne.
Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Kielcach	<ul style="list-style-type: none"> • pomoc psychologiczna, pedagogiczna i prawna, • poradnictwo socjalne, • interwencje kryzysowe, • udzielanie schronienia w schronisku ofiarom przemocy w rodzinie oraz innym osobom znajdującym się w krytycznej sytuacji.
Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	<ul style="list-style-type: none"> • diagnoza rozwoju poznawczego i emocjonalno-społecznego dzieci i młodzieży, • udzielanie wsparcia psychologicznego dzieciom, młodzieży i ich rodzicom, • terapia zaburzeń rozwojowych, • psychoedukacja, • interwencje w środowisku lokalnym, • realizacja procedury „Niebieskiej Karty”
Policja	<ul style="list-style-type: none"> • realizacja procedury „Niebieskie Karty”, • podejmowanie interwencji w przypadku naruszenia przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, • monitorowanie sytuacji rodziny z problemem przemocy, • przekazywanie informacji na temat różnych form pomocy.
Przychodnie Lekarza Rodzinnego	<ul style="list-style-type: none"> • wczesna diagnoza, • przekazywanie informacji na temat różnych form pomocy, • realizacja procedury „Niebieskie Karty”.
Biblioteka Gminna	<ul style="list-style-type: none"> • udostępnienie literatury z zakresu problematyki przemocy, • edukacja.

Można wyróżnić również podmioty będące pomocne w rozwiązywaniu problemów dotyczących przemocy, szczególnie w zakresie prowadzenia działalności profilaktycznej, takie jak:

- instytucje kultury, sportu i rekreacji,
- instytucje kościelne,
- lokalne organizacje pozarządowe.

2.5 Lista zasobów ludzkich przewidzianych do realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

Gmina w zakresie realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dysponuje osobami zawodowo zajmującymi się problemem przemocy w rodzinie, do których należą m.in.:

- instruktorzy terapii uzależnień,
- psychologów i pedagogów,
- funkcjonariusze Policji,
- kuratorzy społeczni oraz zawodowi,
- pracownicy socjalni,
- prawnicy,
- lekarze pierwszego kontaktu,
- członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych.

3 ZAŁOŻENIA GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

3.1 Zasady działania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

W zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy, stosującym przemoc oraz w celu podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie niniejszy dokument oparty został na zasadach:

1. wzajemnej współpracy i współdziałania organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków wyznaniowych (zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003r. o działaniu pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej), a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnych następstw,
2. jawności działań organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności osoby,
3. szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich prawa do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielenie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

3.2 Adresaci Programu:

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie skierowany jest przede wszystkim do: ofiar przemocy w rodzinie (w tym: dzieci, współmałżonków, partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych),

sprawców przemocy w rodzinie, świadków przemocy, przedstawicieli władz lokalnych, przedstawicieli instytucji służb pracujących z dziećmi, policji, wymiaru sprawiedliwości, służby zdrowia, kościołów, mieszkańców gminy Bodzentyn, którzy w życiu prywatnym lub zawodowym stykają się z problemem przemocy.

3.3 Cel strategiczny programu:

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i zwiększenie skuteczności działań interdyscyplinarnych i systemowych poprzez działania prewencyjne, profilaktyczne, edukacyjne i wspierające w Gminie Bodzentyn.

3.4 Cele szczegółowe:

1. Profilaktyka i edukacja społeczności lokalnej, dotycząca zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania pomocy i wsparcia na terenie gminy Bodzentyn.
2. Działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy metod i kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.
3. Podejmowanie działań zmierzających do wzmocnienia współpracy i zwiększenie kompetencji zawodowych służb realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
4. Zapewnienie kompleksowej, specjalistycznej pomocy członkom rodzin z problemem przemocy oraz upowszechnianie informacji i edukacja w zakresie możliwości i form udzielania im pomocy.
5. Zwiększenie skuteczności systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez integrowanie działań oraz poprawną komunikację pomiędzy przedstawicielami instytucji i organizacji.
6. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cel szczegółowy 1

Profilaktyka i edukacja społeczności lokalnej, dotycząca zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania pomocy i wsparcia na terenie gminy Bodzentyn.

Działania:

- Prowadzenie społecznych kampanii informacyjno-edukacyjnych adresowanych do ogółu dorosłych, dotyczących rozwoju dzieci i ich potrzeb, rozwiązywania problemów bez przemocy.
- Kampanie edukacyjne i informacyjne skierowane do osób starszych dotyczące problemu przemocy.
- Profilaktyka i edukacja w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie skierowana do różnych grup społecznych.
- Prowadzenie badań oraz analiz dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie (diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze gminy).
- Realizacja programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży na temat wyrażania uczuć,

asertywności, poprawnej komunikacji również poprzez media elektroniczne, rozwiązywania problemów bez przemocy, hejt stop – stop mowie nienawiści w sieci Internet;

- Promowanie zachowań nieagresywnych i społecznie pożądanych wśród dzieci i młodzieży.
- Prowadzenie warsztatów dla kobiet i mężczyzn na temat asertywności, poczucia własnej wartości, emocji i rozwiązywania konfliktów bez przemocy.

Cel szczegółowy 2

Działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy metod i kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

Działania:

- Realizacja programów edukacyjnych skierowanych do rodziców, dzieci, młodzieży, seniorów, nauczycieli przedszkoli, szkół oraz opiekunów prawnych osób niepełnoletnich.

Cel szczegółowy 3

Podjęcie działań zmierzających do wzmocnienia współpracy i zwiększenie kompetencji zawodowych służb realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania:

- Organizowanie interdyscyplinarnych szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w celu podniesienia umiejętności pracy z klientem i lepszego radzenia sobie ze stresem.
- Szkolenia grup zawodowych przedstawicieli służb i instytucji z obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla potrzeb współpracy w zespołach interdyscyplinarnych.
- Szkolenie z zakresu współpracy w zespołach interdyscyplinarnych.
- Superwizja pracy grup roboczych.
- Systematyczne podnoszenie wiedzy na temat przemocy w rodzinie, w szczególności wśród nauczycieli, pedagogów szkolnych, lekarzy pierwszego kontaktu, służb społecznych.
- Doskonalenie współpracy między instytucjami i organizacjami w zakresie pomocy i wsparcia udzielanego osobom uwięzonym w przemoc.
- Gromadzenie informacji dot. sytuacji rodzin wymagających pomocy Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
- Opracowanie planu działań interwencyjnych i pomocowych wobec osób/rodzin potrzebujących pomocy i podział zadań wg kompetencji służb.
- Monitoring sytuacji rodzin wymagających interwencji Zespołu Interdyscyplinarnego oraz działań podejmowanych przez poszczególne służby, wypracowanie i wdrożenie narzędzi do badania skuteczności podejmowanych działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Inicjowanie i koordynowanie działań wynikających z Gminnego Programu Przeciwdziałania

Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Cel szczegółowy 4

Zapewnienie kompleksowej, specjalistycznej pomocy członkom rodzin, z problemem przemocy i upowszechnianie informacji i edukacja w zakresie możliwości i form udzielania im pomocy.

Działania:

- Pomoc psychologiczna indywidualna i grupowa, prawna, socjalna osobom doznającym przemocy.
- Pomoc psychologiczna indywidualna i grupowa dla dzieci i młodzieży będących świadkami i/lub ofiarami przemocy domowej.
- Tworzenie i aktualizowanie strategicznych procedur udzielania pomocy oraz wspieranie ich realizacji.
- Wspieranie rodzin, dzieci i osób starszych z rodzin zagrożonych przemocą lub doświadczających przemocy poprzez szczególną opiekę w placówce wsparcia dziennego.

Cel szczegółowy 5

Poprawa skuteczności systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez integrowanie działań i poprawną komunikację pomiędzy przedstawicielami instytucji i organizacji.

Działania:

- Szkolenia i warsztaty dla przedstawicieli instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
- Konferencje i seminaria dotyczące wymiany doświadczeń i ustalenia wspólnych kierunków pracy w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel szczegółowy 6

Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Działania:

- Organizowanie pomocy psychologicznej i terapeutycznej dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
- Podejmowanie działań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie nadużywających lub/i uzależnionych od alkoholu.
- Rozpowszechnianie informacji oraz działania motywujące skierowane do osób stosujących przemoc w rodzinie do udziału w programach korekcyjno- edukacyjnych.

3.5 Wskaźniki:

Do realnej oceny funkcjonowania Programu konieczny jest zestaw wskaźników. Wśród istniejących wskaźników najbardziej adekwatne będą:

7 PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

- Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
- Spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie.
- Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
- Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.
- Wzrost liczby osób profesjonalnie pomagających ofiarom przemocy w rodzinie.
- Zwiększenie zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy.
- Zbudowanie systemu działań w zakresie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą.

8 MONITORING I EWALUACJA GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

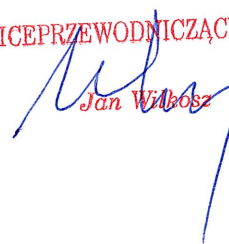
Monitoring i kontrola efektywności prowadzone będą poprzez:

1. prowadzenie działań zmierzających do pełnego rozpoznawania potrzeb środowisk, w których występuje zjawisko przemocy, w celu określenia priorytetów działania,
2. prowadzenie monitoringu dostępności, skuteczności, jakości i efektywności różnych kategorii działań,
3. monitorowanie potrzeb i skuteczności działań profilaktycznych i terapeutycznych wśród dzieci i młodzieży oraz szkolnych programów profilaktycznych, pozyskiwanie danych od kluczowych realizatorów (nie rzadziej niż raz w roku).

Dane zebrane w trakcie procesu monitorowania będą analizowane i wykorzystywane do przygotowywania raportów wewnętrznych zarówno na potrzeby samych realizatorów, jak i w celu opracowania oraz prezentacji wymaganych okresowych i rocznych sprawozdań dla wewnętrznych i zewnętrznych podmiotów,

Ewaluacja wewnętrzna obejmuje analizę danych, poziom realizacji wskaźników, jak i wyników badań socjologicznych oraz kontynuację rozpoczętego w latach poprzednich procesu opracowywania narzędzi służących do badania efektywności działań w poszczególnych obszarach problemowych.

WICEPRZEWODNICZĄCY RADY

Jan Wilkoś